

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 10. bipartita. De Evangelio Dominicæ IV. Adventus. Anno Imperii
Cæsaris quintodecimo, factum est verbum Domini super Ioannem
Zachariæ filium in deserto. Prima pars docet, non sine mysterio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

et. Nam & Joannes non erat missus à Deo, nisi ad dandam *sententiam salutis plebi ejus*, hoc est Judæis, ideo solis etiam illis baptismum debebat nunciare, vel conferre. At baptismus Christi non aëta- tur Judæa regione, nec per paucum temporis du- rat sicut baptismus Joannis, sed in univ. orbem se profundit, omnesque gentes ad ablutionem & sanctificationem vocat. In figura hujus rei Vas illud aneum magnum, quod mare dicebatur æneum, præ foribus templi erat constitutum, & duodecim boves sustinebant illud; & quibus tres respiciebant Orientem, tres Meridiem, tres Occi- dentem, tres Aquilonem. Fontes, scilicet sacros baptismatis vas illud designabat, quia & hi ad li- men templi ponuntur, & Baptismus ostium est Ec- clesie, & Sacramentorum. Boves autem, duodecim Apostolos designant, qui foriter in area Domini laborarunt, & Baptismi Sacramentum diversis Re- gionibus gentium in exercitum, ita ut brevi in qua- tuor orbis partes perlegerent. Unde Ecclesia in benedictione sonitum canit. *Qui gratia tua assumptu im- perii laudis civitatem Dei, fontemque baptismatis toto orbe aperta gentibus innovanda.*

Ex his igitur omnibus manifesta est multiplex excellentia baptismi nostri, sive materiam & for- mam species, sive effectum & necessitatem, sive ministrum & suscipientes, sive sacras ceremonias ejus, sive tempus quo in finem utique seculi per- durabit. Per illum Christo consecramur, conformamur, & Christiani effici, cum ipso unguimur, regalis sacerdotij ejus consortes, quæ omnia ma- ximam in nobis parum obligationem, eximiaque gratitudinem exigunt à nobis.

DOMINICA IV. ADVENTUS.

LECT. Io. *Anno imperij Caesaris quindocimo, factum est ver- bipartita. bum Domini super Joannem Zachariae fi- lium in deserto. Luc. 3.*

Pars I. *Qui tempora omnia suo moderatur arbitrio, De tempore* quique in illis cuncta disponit secundum ordi- nem ætatis suæ Providentiæ & Sapientiæ, non potest sub- celti existimandus sine speciali ratione tempus illius elegisse, quo Præconem suum, & vocem suam, pu- bloque hinc perire voluit per predicationem peniten- tiæ, & baptismum, & vestigio & ipse venturus, ad docendum, baptizandum, miracula operandi. *Cursem.* Ideo tempus illud in speciali exprimit S. Lucas E- vangelista, dicens id factum fuisse Anno Tiberij dicationis Imp. decimo quinto, procurante Pontio Pilato Judæam S. Joannis Terrarcha autem Galilæa Herode, sub Principibus speciali- Anna & Caipha, &c.

ter experi- Primo igitur indicat S. Lucas tempus illud jam adfuisse per prophetiam Jacob indicatum, quod debebat agnosci Messias, *Non auferetur sceptrum Gen. 49. de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat qui mi- rendus est.* Jam erat sceptrum ablatum, jam non e- rant amplius Reges, aut Duces populi de Judæis;

sed Imperator infidelis Rex erat, & per alienigenas Terrarchas hic memoratos, hoc est per suos Vice- Reges sceptrum & regnum illud administrabat. Terrarcham enim vocant eum, qui præest quar- tæ parti regni tanquam Princeps, sine titulo Re- gis. Sic divisit Caesar regnum Judææ in varias ditiones, ut frangeret Judaicam potentiam varijs Principibus sub se ibi dominantibus. Hic porro advertere licet, quante sint obnoxij instabilitati & mutationi Reges & regna, quomodo varientur & transcant Principatus & scepra, quomodo de gente in gentem transferantur propter peccata. Huc spectare potest, quod Sapientia dicitur esse ludens, in orbis terrarum, Nempe Ludus Dei in or- be terrarum non est ab similibus ludo pile, quæ ab uno in alium transfertur, secundum quandam revo- lutionem. An non hic est ludus similis, quando sce- pra & diademata, utraque & dignitates, ab uno ad alterum transeunt, & huc illuc jactantur? Sic lu- dit in humanis divina potentia, & ludendo varios illudit, quia instat ludi, parum duraturum potentia & felicitas. *Ludibrium Dei est homo.* dicebat Zeno Imperator, imperio dejectus. Pro- pterea etiam cuidam nimium sibi de potentia & gloria arroganti dicitur. *Coronam coronabit terri- bulationis Domini, & quasi pilam mittet se in ter- ram latam & spatiosam, ibi morietur, & ibi cur- rus gloria tua.* Quali diceretur. Pro coronâ & thia- râ, cingens undique tribulatione & ignominia. Quasi pila, aut globus, aut trochus revolutionem patiens, in exilium mitteris, inquietus & vagus, ac instabilis eris: Sic eris ludus & ludibrium. Quod quidem etiam in totam Gentem Judaicam qua- drat, quæ olim corona regia & sacerdotali ornata & florentissima, postmodum Dei iusta vindicta, tribulatione & ignominia coronata est, scepro regio ei adempto, sub tyrannide infidelium Im- peratorum genere coacta. Et nunc etiam instat pila & globi volubilis de regno in regnum ex- cussa, miseram trahit servitutem omnium ludibrio exposita in exilio agens ignominiosè. Ubi est sacrificium? Ubi sacerdotium? Ubi dignitas pontificalis Judæorum? Ubi templum? Ubi sceptrum & regnum? Omnes hæc prærogative à Deo olim illis concessæ, transferunt, & si quid residuum il- lis est, non nisi faces sunt & reliquæ. Inter alie- nigenas sunt deportati & vagi, hic est curus glo- riæ gentis hujus. Considerantes itaque Judæam olim felicem & florentem sub suis Regibus ac Ducibus, postmodum infeliciter gementem sub extraneis, sub Cæsare infideli, & sub tot Principibus oppressam eminerimus idem nunc accidere Provincijs & Regnis quibusdam Catholicis ob peccata & scelera. Videmus & merito lugere de- bere esse in Ger- mania, Imperatoris tandem excutatur, sicque ab hæ- reticorum manus Imperium & Orbis quem manu tenet Cæsar revolvi possit. Sed cruce signatus est,

Reges & regna mutantur.

Prov. 8.

Uria 22.

Facit in regno lu- daico.

Idem vi- dere est in Ger- mania,

Belgio

est, in illud manus cum sustinere nequeat, quae crucis signum horreat; horum & ipse manus fugit & horret. Similiter & in Belgio, quot impetibus, ut Provinciae Catholicae manu Regis Catholici excutiantur, in illa pila ad alios transferenda?

Eccl. 10.

Eheu! Hic verum agnoscimus illud: Regnum de gentem in gentem transfertur, propter iniquitatem, & in iustitiam & dicitur solus dolos Interim hi qui victoriam suam arma ob felicem progressum superbi nimis extollunt, vicissitudinem & revolutionem rerum humanarum in hoc Deo ludo attendant. Audiant Philone leganter sic differentem: Ante Macedonum imperium inclinata fuerat Persarum felicitas, sed una dies tam ingens regno suum attulit. Fuit Aegyptiorum magnifica potentia, sed nubes in modum pertransiit. Quid Aethiopes? quid Carthago? quid Africa? quid Europa? Aethiopes? ut compendio dicam: Quis totus orbis habitabilis? Nonne mors naru suorum de hinc iactata marinis fluctibus, nunc ad versus ventu, nunc secundum uisur? Nam uerbum diuinum choreas in Orbe ducit, & omnes gentes circumlustrando, nunc hinc, nunc illuc imperta uel tribuit uel adimit. Nihil uisur est in humani rebus praeter uoluntatem, eamque leuissimam, sine mora aether uolantem; eum enim ulro citroque, tanquam aestuaria Ubi cum dicit quod uerbum diuinum choreas in Orbe ducit, videtur alludere ad illud: Ludens in orbe terrarum.

Ps. 2.

Secundo S. Lucas exprimit specialiter quo tempore & anno, sub quibus Regibus & Principibus, sub quibus Pontificibus Deus uoluerit Joannem prodire ad praedicationem poenitentiae, ut significet quam ordinate Deus omnia disponat, & quam benigne provideat in necessariis. Nempe sub talibus Receptoribus impiis, Receptoribus, inquam, ta rerum spiritualium, quam temporalium flagitiosis, non poterat non regnare impietates & flagitia

Eccl. 10.

in omni ordine & gradu secundum iudicem populi, sic & ministris eius, qualis Receptor Conatus, tales & inhabitantes in ea. Quis Tiberius Caesar? idololorum & demonum cultor, & si Historicis de eo scribitur credimus, Suetonio & Tacito; uir fuit crudelis & inimicus. Quis uero Pilatus? Iudex uenditans sententias, exercens rapinas, & crebras caedes indennatorum, & crudelitate saeuissima clades inferens & iniurias, ut testatur Philo. Hic in exilium postea missus ob flagitia, apud Viennam Galliae manu propria se transuerberans, malorum compendium mortis celeritate quaesivit. Quis Herodes? Homo adulter, incautus, iniustus qui fratris sui Philippi uxorem detinebat impie, Quis Annas? Quis Caiphas? Reipublicae hi quidem Moderatores in spiritualibus, sed contra omnes fas Sacerdotum summi dignitatem emerant pecunia & muneribus, & contra sancta diuinae legis alteris annis Sacerdotum summi munus administabant, ut multi existimant, uel conculcatis omnibus legibus, simul Sacerdotio fungebantur ut alij uolunt. O tempora! O mores! Certè ab his non pote-

Philo de

legatione

ad Ca-

ijum,

ipso im-

rat non derivari iniquitas in plebem, proculcatà omni lege diuina & humana O Judaea! O terrarum Orbis, Principes tui infideles (suis seruis) Et uerum tempore est de te: Omne caput languidum, omne cor marens, missus est à planta pedu u, que ad uerticem non est in te sanitas. Joannes Quid cor in corpore politico, nisi Sacerdotium & Uisus. Sacerdotes, a quo sicut a cor de omni rigor in populo? Quid caput, nisi Principatus & Principes, quando quidem sicut in capite uigere debent omnes sensus, ita & in illis sapientia & gubernatio pro uia? Si ergo cor & caput languidum, quomodo in caeteris membris potest esse sanitas? Si in primoribus corruptio, quomodo non est in plebeis? Tempus itaque erat, ut uulnus & liuor, & plaga ibid, sumens circumligaretur, & curaretur medicamine, aut serueretur oleo. Et Joannes mittitur ad hunc finem, ut Medicum annuncier, ac digito ostendat, & medicamen oleumque poenitentiae & gratiae circumferat.

Itaque, tempus impietatis regnantis ab Evangelista designatur per Principes & Sacerdotes impios tunc regnantes, sub quibus absque dubio plenus erat mundus caecitate, sub diabolo & ministris eius captiuis, & sub peccato uenudatus. Hij autem sub hoc jugo ingemiscabant, & uerba antiqui Regis sui suspirijs interceda in caelum tollebat: Tu exurgens, Domine, misereberis Sion, quia tempus miserendi eius, quia ueni tempus. Uti que tempus faciendi, Domine, dissipauerunt legem tuam, & ad extremum redacta sunt omnia, ac nemo praeter te rebus potest succurrere desperatis. Non inanes fuerit hi gemitus exulceratis iitis temporibus de prompti, & ad eum directi, qui adiutor uoluit Deo specialiter disponente, & oppressorum angustias misericorditer respiciente: Factum est uerbum Domini super Joannem in deserto, hoc est, Luc. 3, Iustus est prodire, qui antea uicam absconditam in cremo duxerat: iustus est & Chrilum in carne mortali absconditum, absconditumque uicam haedens ducentem praeter, & publicare, ut Saluatorem & Deum. Ut de illo, de quo dixerat olim Propheta: Veritas Deus absconditus, Deus israel saluator, iam posset dici: Vere tu es Deus manifestus, Deus israel Saluator. Ut manifestetur in Joanne, 1, rael propterea ueni, dicit ipse S. Joannes. Sic nunquam deest in necessariis benignus Deus. In lege ueteri cum Regum iniquitas tece exeret, multo Propheta diuersis temporibus diuerso, qui Regum & Principum flagitia coarguerent, & ueritatem annunciar: At cum jam ad extremum uenisset mundus, Joannem Prophetarum maximu miser, ac per te dignatus est mox cum sublequi. Sic licet caelo jam sit receptus, non deest Ecclesiae futuris temporibus usque in finem saeculi. Pro diuersa scilicet morum corruptione, & pro Ecclesiae tuae uario statu uarios non desinet mittere Praecones, spiritus sui particeps, qui officium Prophetarum probatur agant uicelq; Joannis, ad oblitiscendum Regibus im-

Deus in

necessita-

ribus tri-

bulati

benigne

subuenit

Luc. 3,

Isaia 43,

Joann. 1,

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

probatum

exempla,

p. 115

pijs, ad arguendum vitia, ad obviandum erroribus & heresibus, ad preparandum ei viam in hominum animis. Tempore perfectionum post Apostolos militantes Martyres, qui verbo & exemplo praeirent ceteris fidelibus & obliterent infidelibus, sanguine etiam ipsam fidem obviando; *Et factum est verbum & spiritus Domini super nos; ita ut nemo possit oblitescere Sapientiae & Spiritui qui loquebatur.* Tempore haereticos succitavit sapientissimos Doctores, qui illi obviarent, & vacillantes fide, doctrina & vita confirmarent. Postea inundantibus vitijs, *Factum est verbum Domini super Franciscum & Dominicum, super Bernardum, Brunonem, Norbertum, & similes Religiosorum Ordinum Institutores,* ut per se & suos inundanti iniquitati in Clero & populo retinaculum & aggerem obijcerent, pietatis professione, verborum acrimonia, vita austeritate. Nostro deinde saeculo, Ignatium, Xavierium, Carolum Borromeum, Philippum Neriium, ac alios emisit veritatis Praecones pietatis Institutores, Christianae disciplinae Reformatores; *Et factum est verbum & spiritus Domini super eos in ostensione sapientiae & virtutis, ac in prodigijs multis.* Denique usque in finem saeculi aliquos divina Sapientia providebit, donec & ipse Elias & Enoch iterum mirat in mundum amictos facies, ut hic Judaeis, ille Gentibus annunciet penitentiam.

No. 3. Tertio, Evangelista specialiter exprimit tempus praedicationis Joannis, ut nimirum non ante istam aetatem, Joannem & Christum in publicum prodisse ad docendum, quia jam trigessimum annum aetatis attigerant. Nati enim sunt sub Augusto Caesare, anno imperij ejus 42. imperavit autem annis 57. sicque sub Augusto fuerunt annis quindecim, & sub Tiberio successore annis etiam quindecim, moxque anno ejus decimo-quinto praedicationem inchoavit, aetatis ergo suae trigesimo. Eandem aetatem attigisse Ezechiel dicitur, dum mirabiles illas visiones excepit, & varicinari cepit. Joseph quoque dum stetit coram Pharaone, compleverat annum aetatis trigessimum. Haec ergo aetas est idonea publico muneri, & maxime muneri Praeconum verbi Dei. An non poterat Joannes, an non & Christus anno vigesimo publice munus Doctoris & Praedicatoris exercere? Utrique poterat uterque divina plenus gratia, divino plenus spiritu. Noluit vero, ut exemplum praeberet, non ambiendum esse munus praedicationis Evangelicae, nec illis facile committendum, nisi iam in perfecta aetate. At non pauci illud quaerunt immaturo, & non paucis immaturo committitur in praedicationem verbi Dei & fructus ejus. His postquam insinua re illud. *Nolite ante lucem surgere, surgite postquam sederitis.*

Gen. 41. Sedere prius oportet, & cum sacris libris in silentio conversari, ante quam quis fiat *Operarius inconfusibilis* veritate trans verbum vocatus, ut loquitur Apostolus. Opus est ad id spiritus, opus est & luce. Multi autem unatur, etiam ex Ordinibus Religiosis,

Psal. 120. *lite ante lucem surgere, surgite postquam sederitis.* Sedere prius oportet, & cum sacris libris in silentio conversari, ante quam quis fiat *Operarius inconfusibilis* veritate trans verbum vocatus, ut loquitur Apostolus. Opus est ad id spiritus, opus est & luce. Multi autem unatur, etiam ex Ordinibus Religiosis,

quae nec ad id habent lucem, nec spiritum, nec vocationem; & ideo exiguum fructum faciunt, & verbum Dei inutiliter & incompolite tractantes, nihil quandoque exponunt & contempunt. Utinam pauciores essent Concionatores & Conciones, sed efficaciores & ferventiores, a luce & spiritu procedentes, auditorum animos illuminantes & corda commoventes; at ferre sit, ut sint modo declamatores, & soni aeterni verberantes, Joannes diu sedit in solitudine divinis vacans, seipsum prius docens quam alios, lucem expectans & verbum Domini jubentis antequam surgere, manducans panem doloris & penitentiae, antequam illum a ipsis proponeret & divideret.

Hoc imitentur verbi Dei Praecones. Et qui hoc onus ambiunt, audivant S. Greg. in Past. q. 3. cap. 10. *Admonendi sunt quos ab officio praedicationis impellit factio & aetas prohibet, & tamen praecipitatio impellit nocet.* quod nulli aevum si ante penam perfectionem volare appetunt, unde se in alta cupiunt, inde in via mirantur, quaeque structuris recentibus necdum solidatis, si lignorum pondus superponitur, non habet retinaculum, sed ruina fabricatur: quodque concepta proles ante tempus nata, non domos, sed tumulos replet. Idem hom. 1. in Ezech. ad hanc rem moraliter explicat illud: *Non arabis in primogenito bovis.* Primogenitum bovis accipimus, inquit in infirma aetate primi nostri temporis operationem bonam; in qua tamen arandum non est, quia cum prima adhuc sunt juvenentis nostrae tempora, nobis adhuc a praedicatione cessandum est, ut voveri lingua nostrae proferre non audeat terram alieni coedis. Quousque enim infirmus sumus, continere nos intra nos ipsos debemus, ne dum tenera bona citius offendimus, amittamus. Haec ille. Continuit ergo se Joannes intra se, in solitudine agens in operibus penitentiae, ut se ab omnibus cultu daret peccatis, & ut alios postmodum ut se custodierit, doceret suo tempore.

Quapropter non insulse respondit quondam S. Franciscus cuidam suo Religioso. Querebat ille a Viro sancto: *Cur Joannes sanctificatus in utero in deserto vixit, & istam austeram vitam duxit?* Respondit Franciscus: *Dixit tu, cur caro recens, est si optima, sanctorum Cui ille: Ut conservatus & non corruptus, Subjungit Franciscus: Ita ergo pariter Baptista sola penitentia, servavit corpus, ut illud sanctum parumque a peccato conservaret.* Exinde postmodum sale penitentiae ad se populum accedentem asperxit, contra putorem peccati. Nam & de illis ipse erat, de quibus Dominus: *vota estis sal terra.*

Locus etiam ubi Joannes praedicationem & baptismum inchoavit, specialiter fuit a Deo ordinatus, multis antea mysterijs fecundus, magno in honore habitus. Fuit nempe circa Jordanem fluvium, qui in scripturis sacris est obviaysteria nominatissimus, septemque privilegijs adornatus est, si figuram gerens nostri baptismatis.

Noba bene.

Invenit.

Deut. 13

Matth. 5.

Cur locus praedicationis S. Iohannis nominatur.

Primum

